

Kompetansebehovsutvalget

Kunnskap om fremtidige kompetansebehov

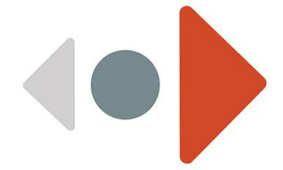
Frokostseminar for Næringsforeningen i Drammensregionen

9. mai 2018

Helene Ytteborg

Sekretariatet til Kompetansebehovsutvalget

Mandat – viktigste punkter

Kompetansebehovsutvalget

Formål

Frembringe best mulig faglig vurdering av Norges fremtidige kompetansebehov

- For nasjonal og regional planlegging
- For enkeltes studie- og yrkesvalg

Oppgaver

Frembringe kunnskapsgrunnlaget (forskning, statistikk, framskrivninger, analyser,..)

Systematisere og analysere kunnskapsgrunnlaget

Legge til rette for og stimulere til åpen dialog

Årlig rapport innen 1. februar hvert år i tre år

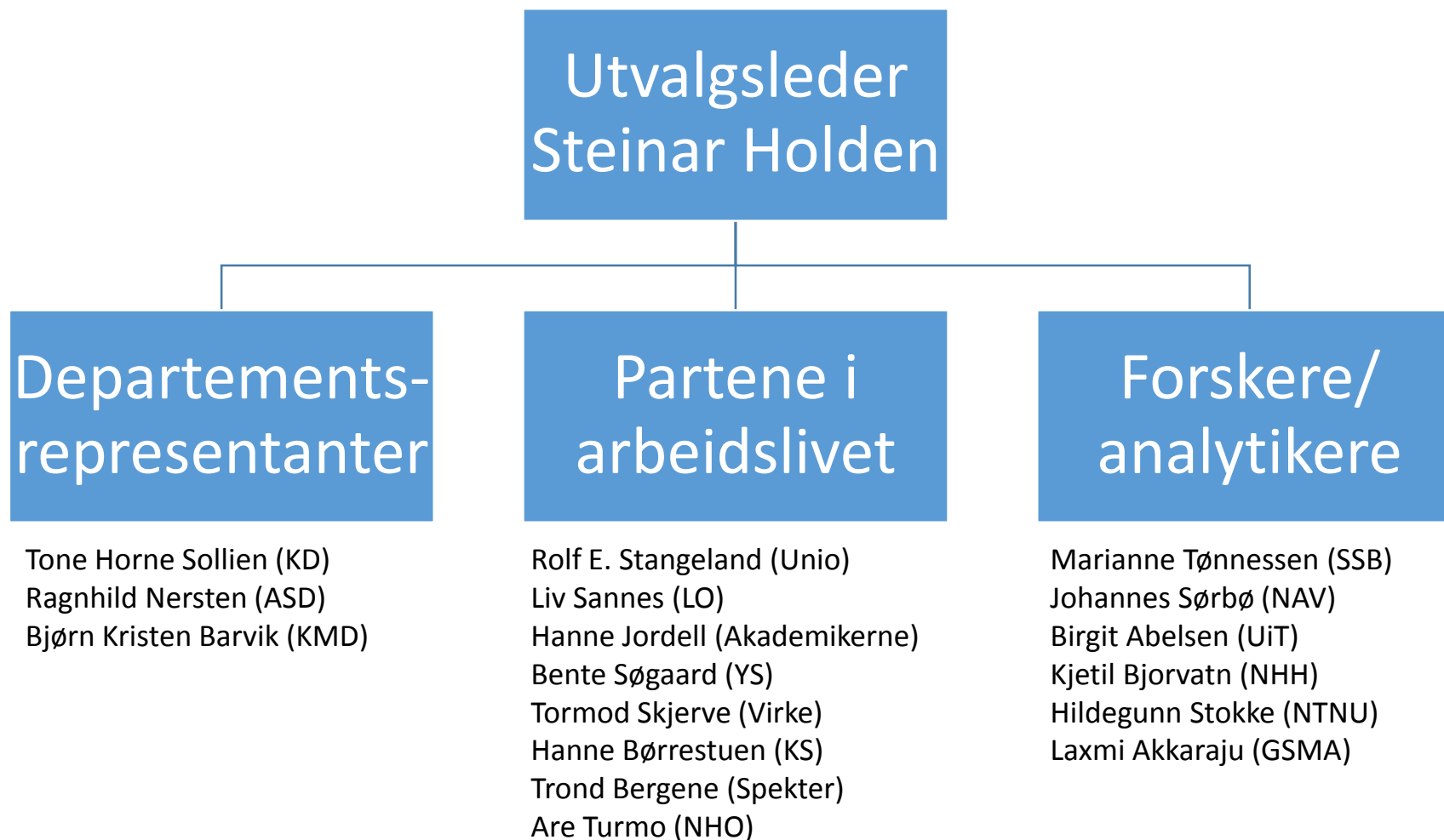
Etter eget initiativ – løfte frem problemstillinger.

Første rapport etter et halvt år

Utvalgets sammensetning

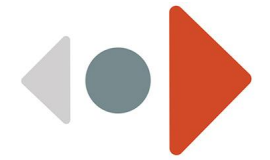

Kompetansebehovsutvalget

- Kompetansenivået i Norge er bra, men det bør bli bedre
- Det er betydelige rekrutteringsproblemer for noen yrker
- Arbeidslivet er en sentral læringsarena
- Kompetansebehov er vanskelige å forutse på lang sikt.
- Digitalisering og automatisering endrer kompetansebehovene

Kompetansenivået i Norge er bra, men det bør bli bedre

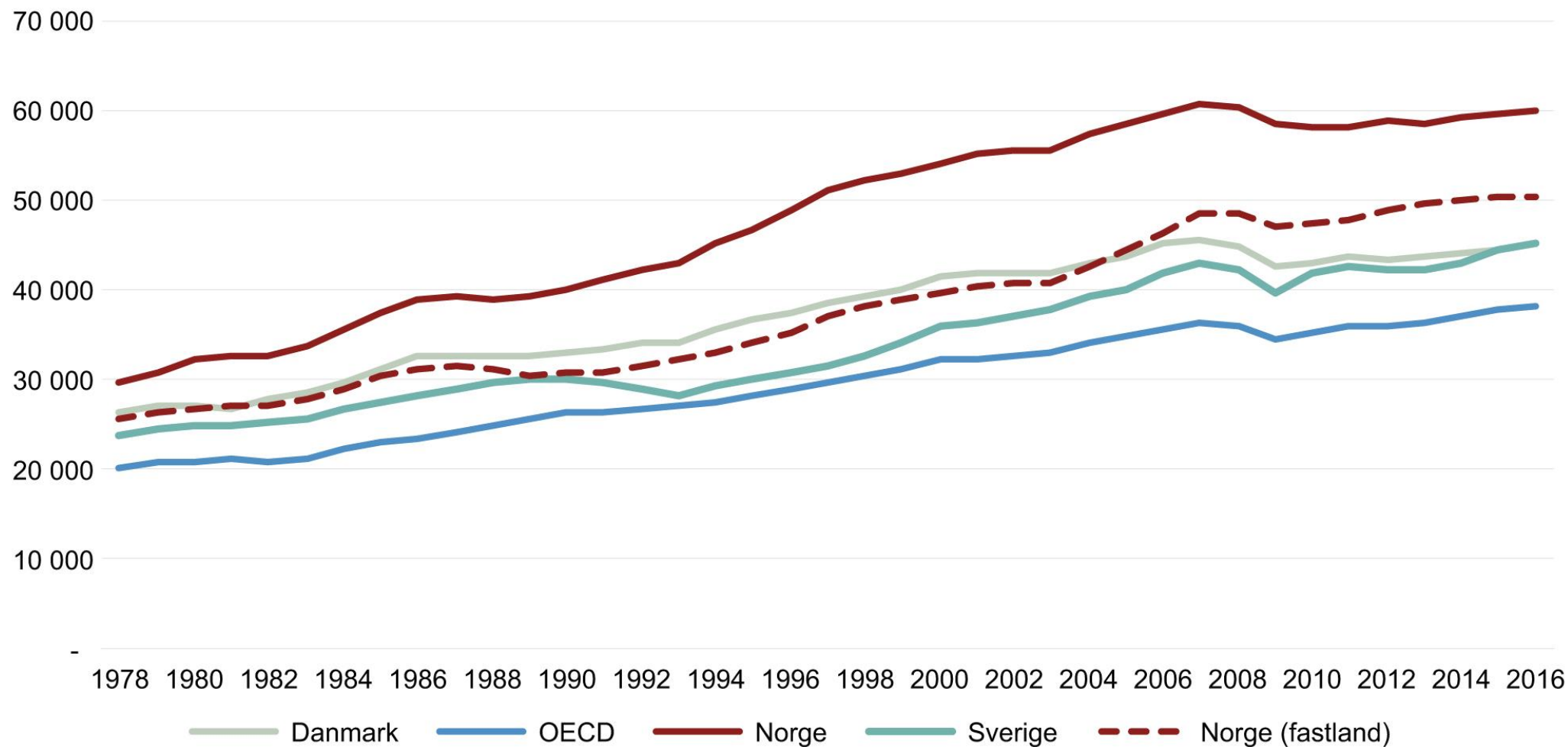
Kompetansebehovsutvalget

Kompetent arbeidskraft bidrar til høy BNP

Kompetansebehovsutvalget

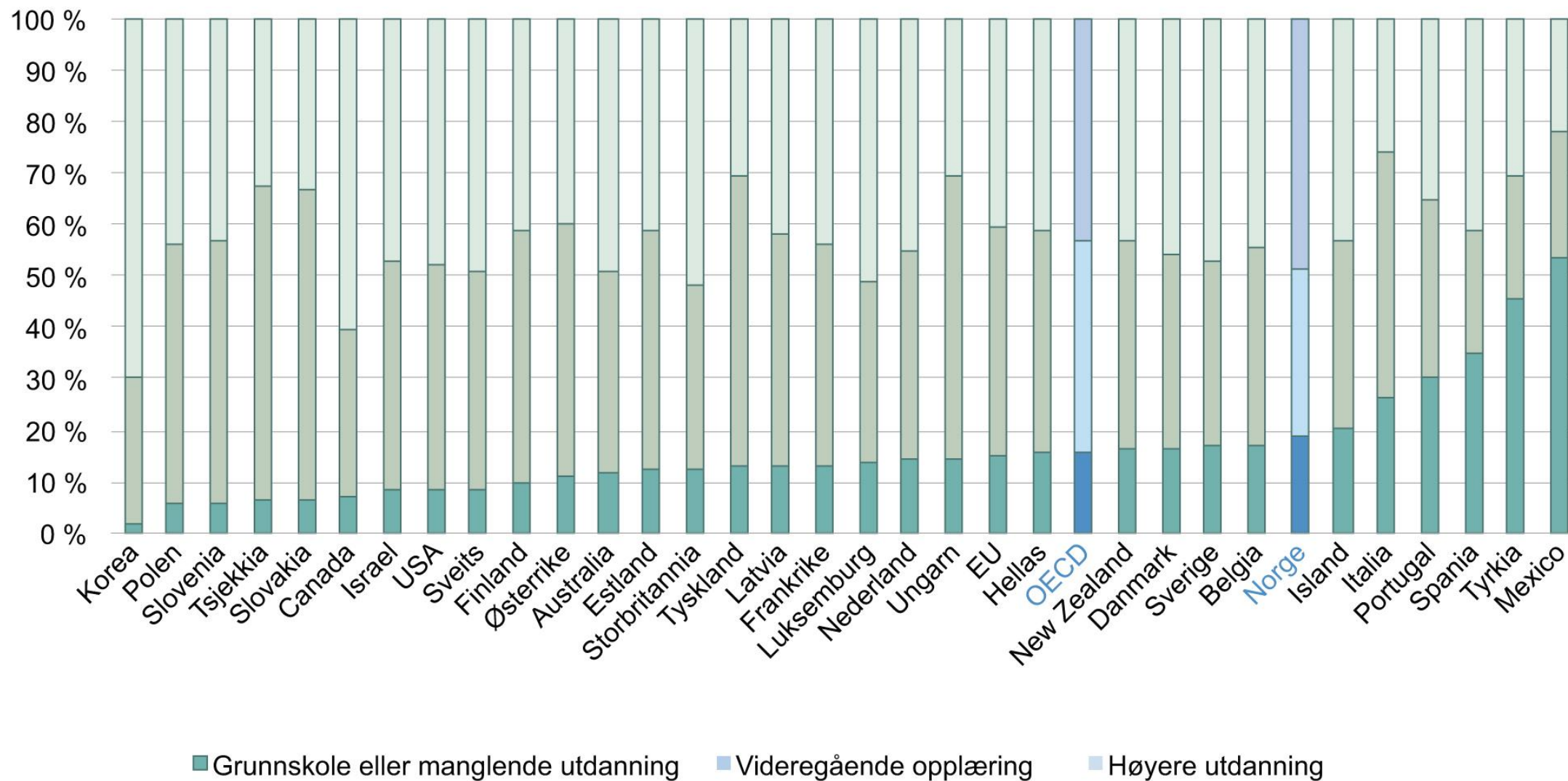
Utvikling i BNP per innbygger i Norge sammenlignet med andre land. 1978-2016

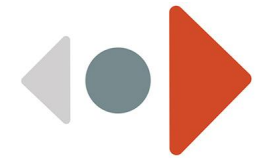
Kilde: OECD(2018). OECD Economic Surveys: Norway 2018

Høyt utdanningsnivå, men mange med bare grunnskole

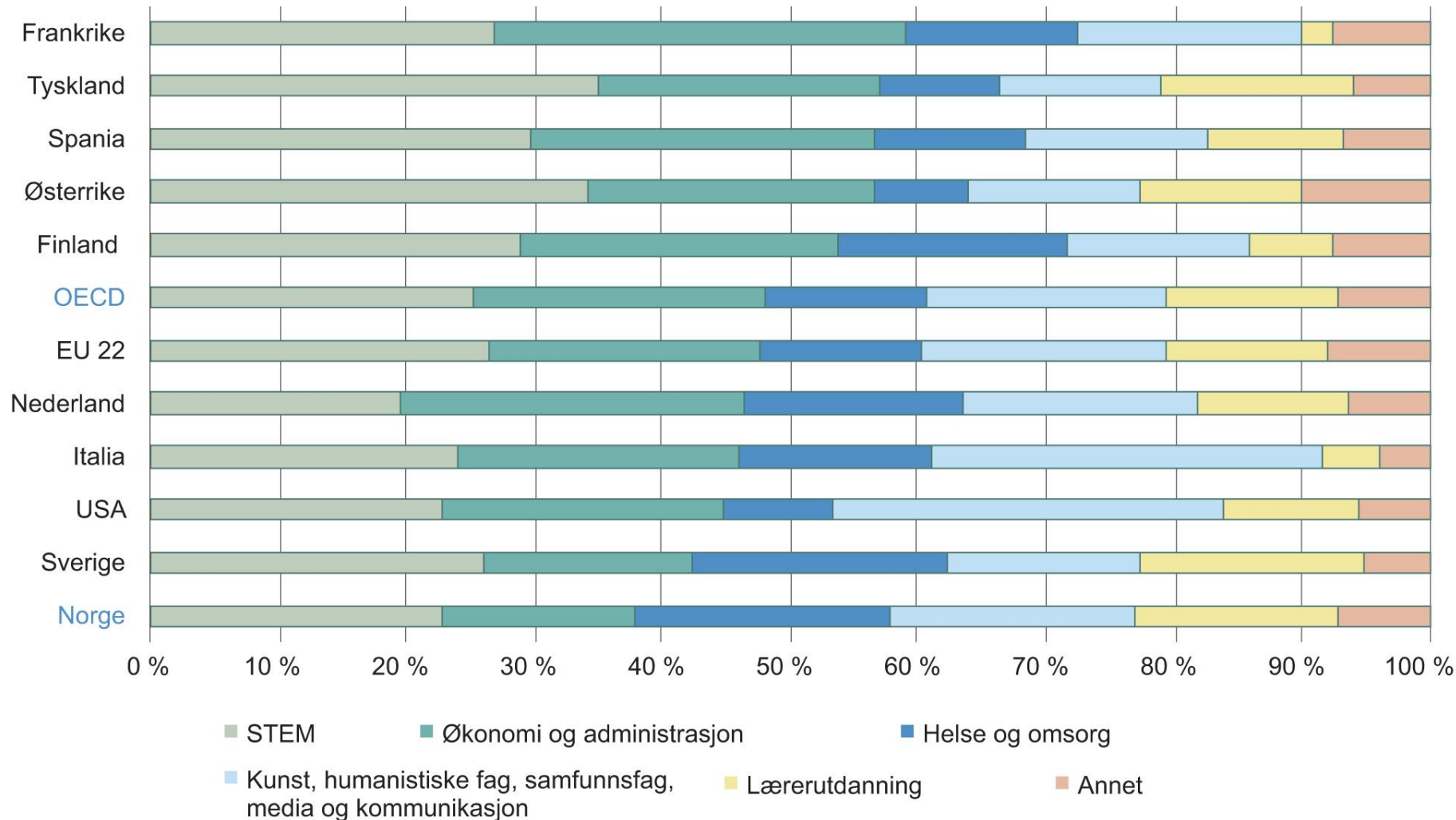
Kompetansebehovsutvalget

Kompetansebehovsutvalget

Norge har en relativt lav andel med STEM-fag

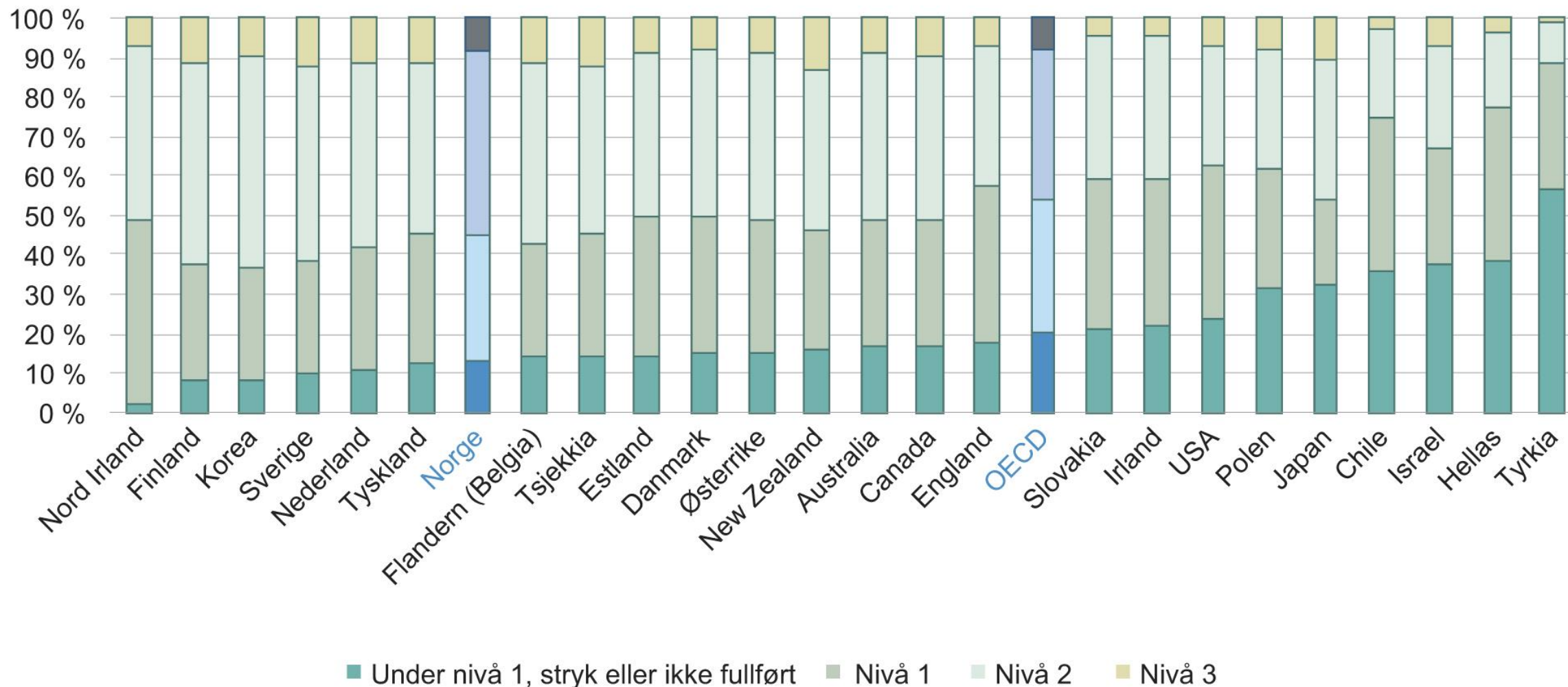
Fordeling på fagområde blant personer med høyere utdanning. Alder 25-64 år. 2016

Kilde: OECD 2017, Education at a Glance.

Problemløsning m/IKT: 16–24 år

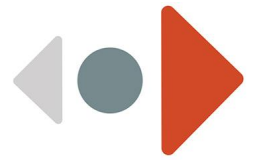
Kompetansebehovsutvalget

Fordeling etter nivå på evne til problemløsning ved bruk av IKT. Alder 16-24 år. 2012

Kilde: Survey of Adult skills (PIAAC 2015)

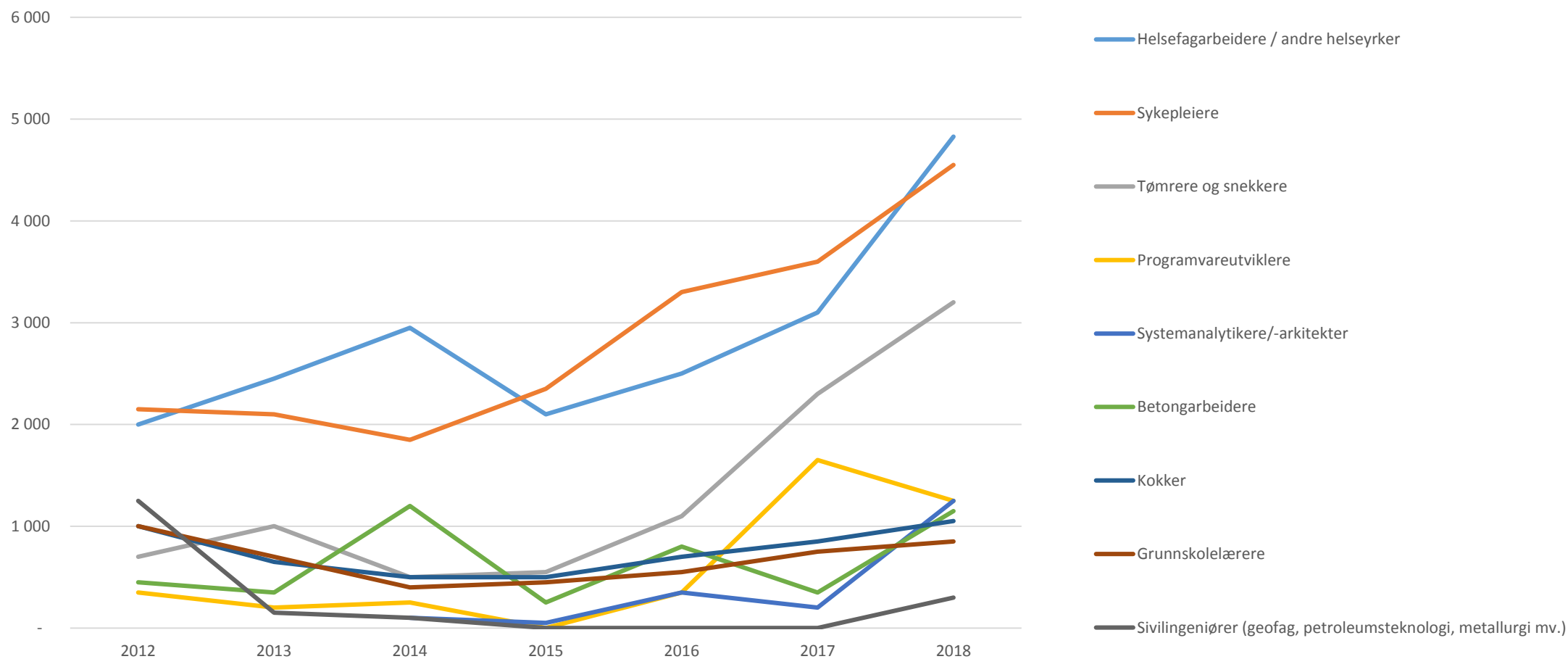
Det er betydelige rekrutteringsproblemer for noen yrker

Kompetansebehovsutvalget

Betydelig mangel på noen yrker

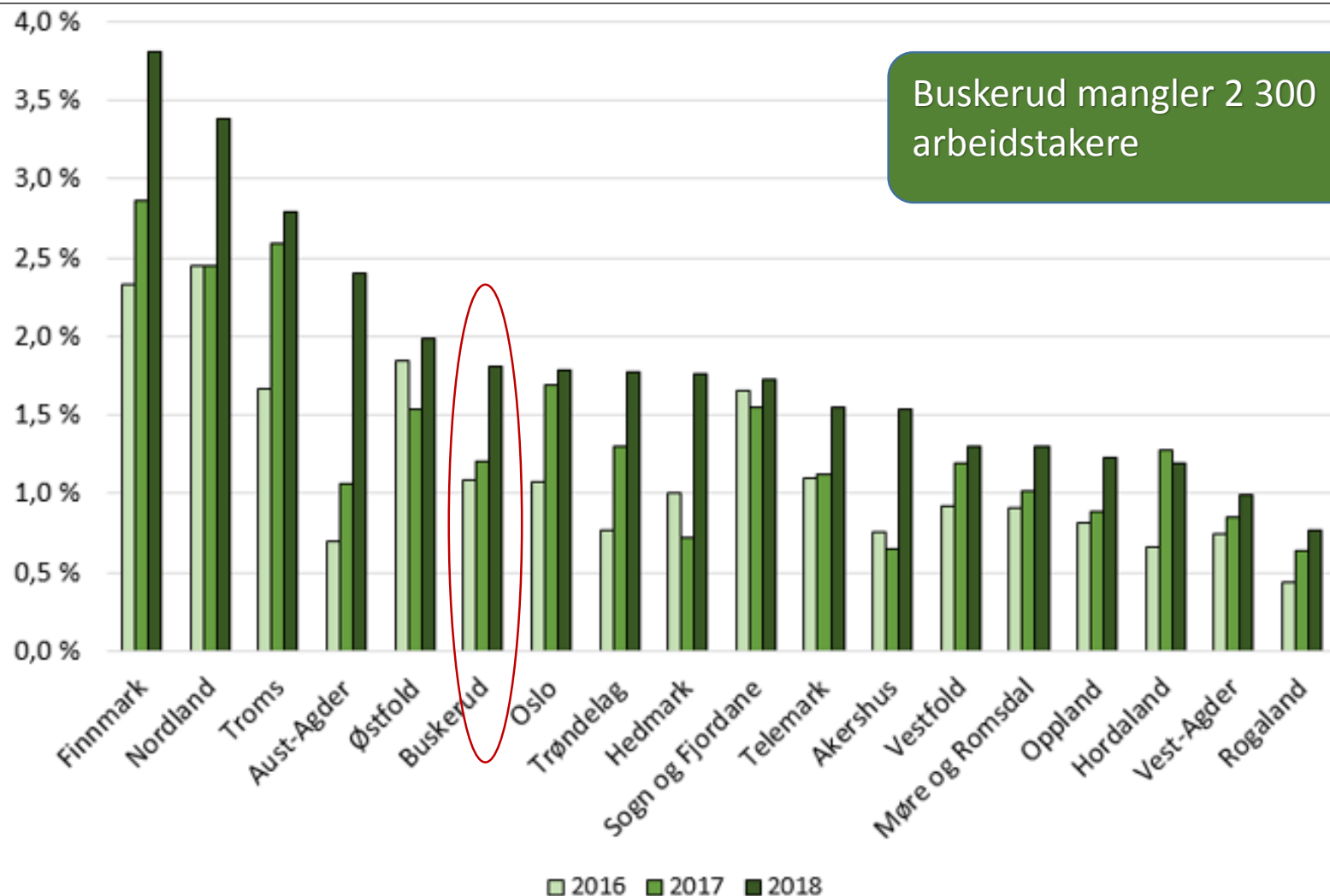
Mangel på arbeidskraft i utvalgte enkeltyrker, målt i personer. 2012-2018

Kilde: NAVs bedriftsundersøkelse (2012-2018)

Størst mangel i nord

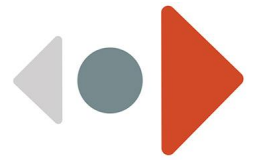
Kompetansebehovsutvalget

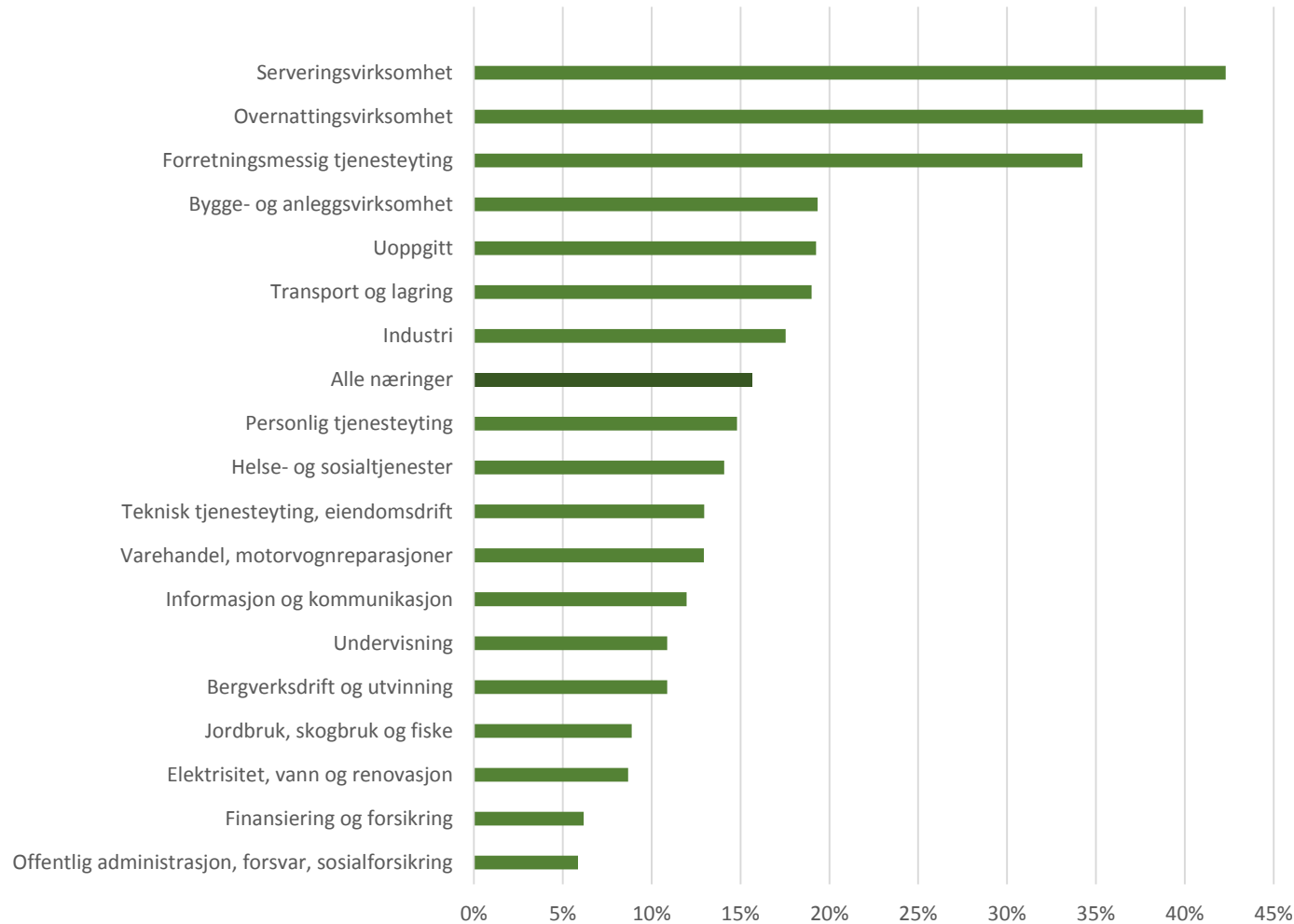
Mangel på arbeidskraft som andel av ønsket sysselsetting våren 2016-2018. Fylke

Kilde: NAVs bedriftsundersøkelse
2016-2018 og SSBs kildetabell:
11606

Norge er del av et felles europeisk arbeidsmarked

Kompetansebehovsutvalget

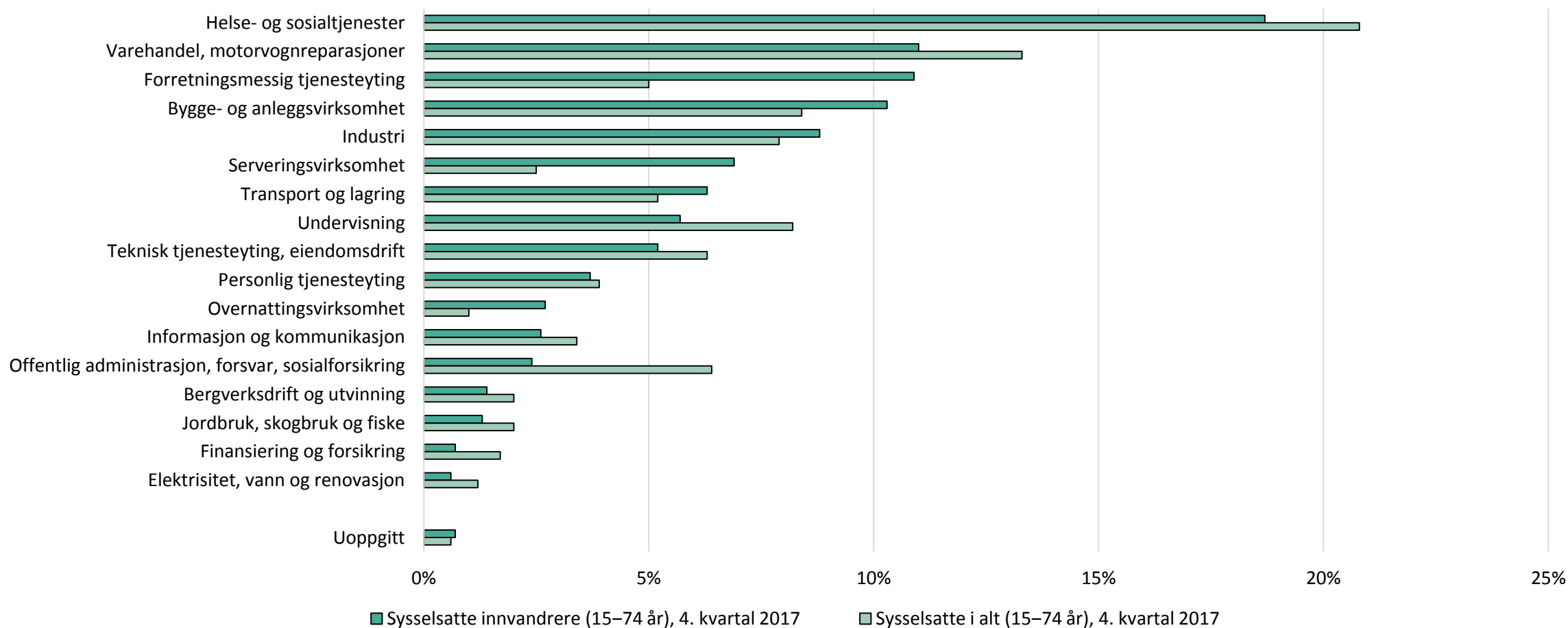
Andel av sysselsatte som er innvandrere, etter næring. 2017

Kilde: SSBs kildetabell 11608

Innvandrere i alle næringer

Kompetansebehovsutvalget

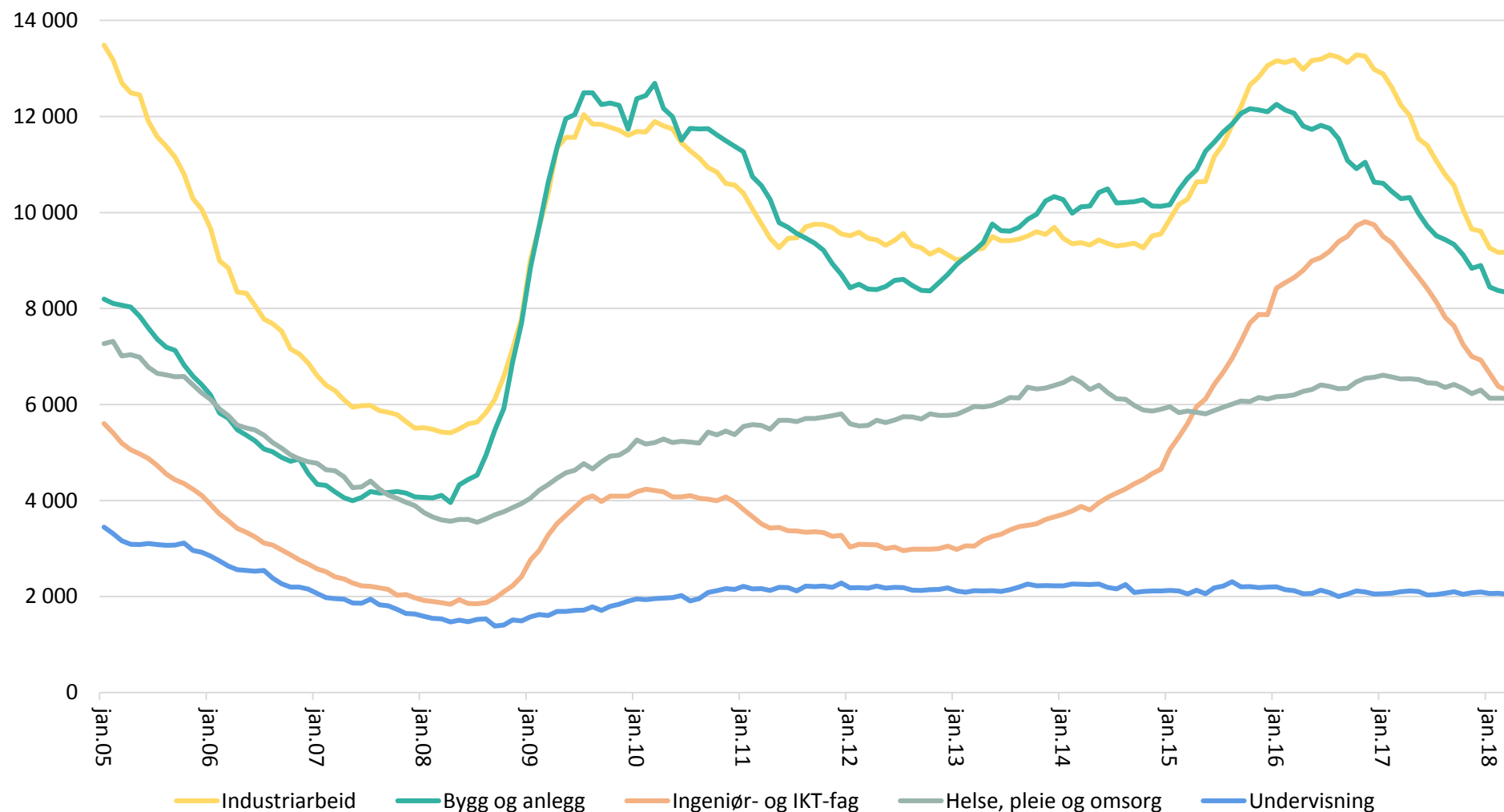

Andel innvandrere og sysselsatte, fordelt etter næring. 4. kvartal 2017

Arbeidsledigheten kan endres raskt

Kompetansebehovsutvalget

Sesongjustert bruttoledighet, etter yrke. Januar 2005-april 2018

Kilde: Tallserie levert av nav

Tilgangen på kompetent arbeidskraft følger bare delvis etterspørselen

Kompetansebehovsutvalget

Bildekilde: Colourbox

- Frie utdannings- og yrkesvalg
- Utdanningsinstitusjonene bestemmer i hovedsak studiekapasiteten selv
- Arbeidsmarkedshensyn lite styrende
- Myndighetene styrer i mindre grad

Arbeidslivet er en sentral læringsarena

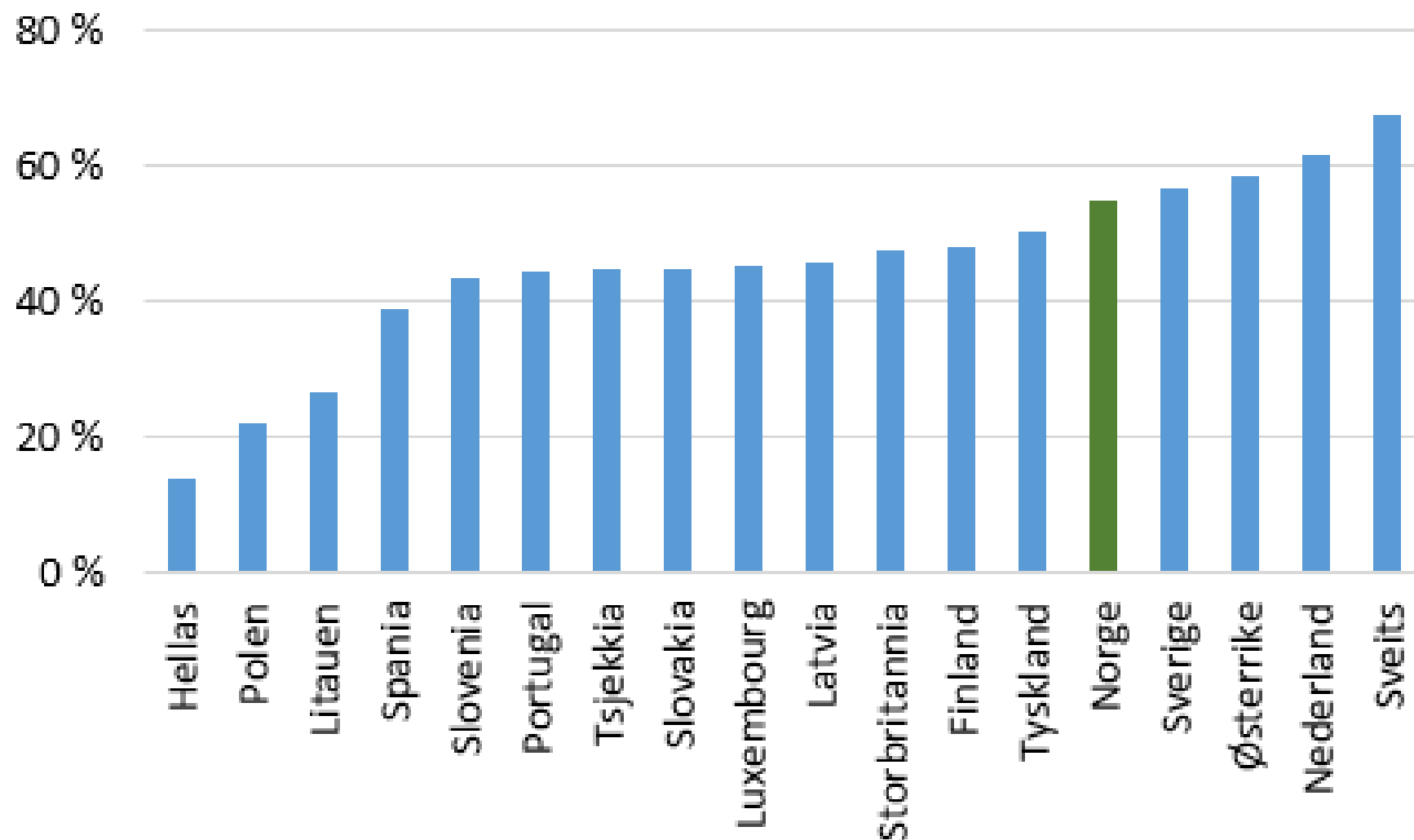
Kompetansebehovsutvalget

Kompetansebehovsutvalget

Arbeidslivet er en sentral læringsarena

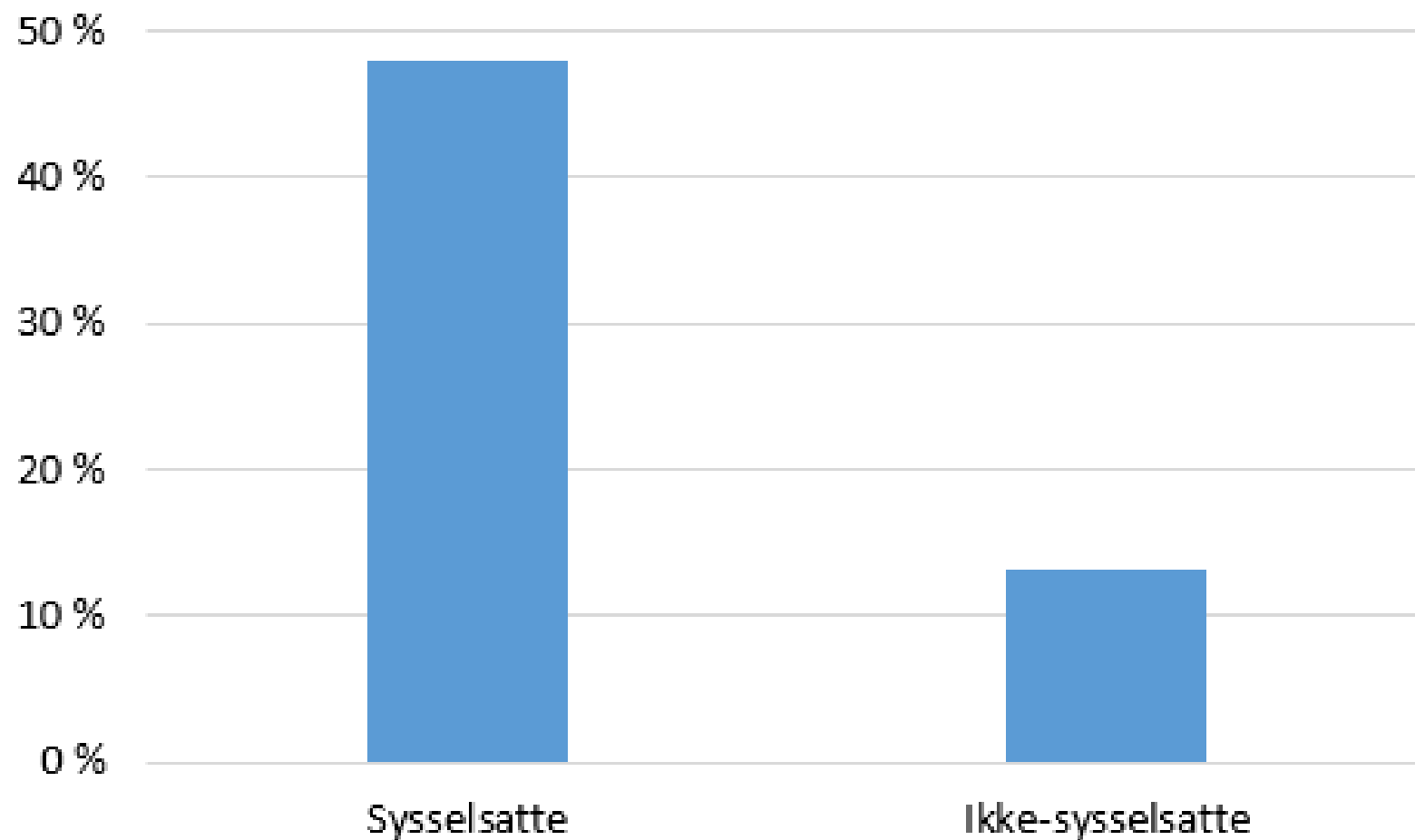
Deltakelse i ikke-formell opplæring for befolkningen i alderen 25–64 år

Kilde: Adult Education Survey 2016

Kompetansebehovsutvalget

Ikke-formell opplæring, særlig for sysselsatte

Kilde: Lærevilkårsmonitoren,
SSBs tabell 09680

Langsiktige kompetansebehov – krevende å analysere

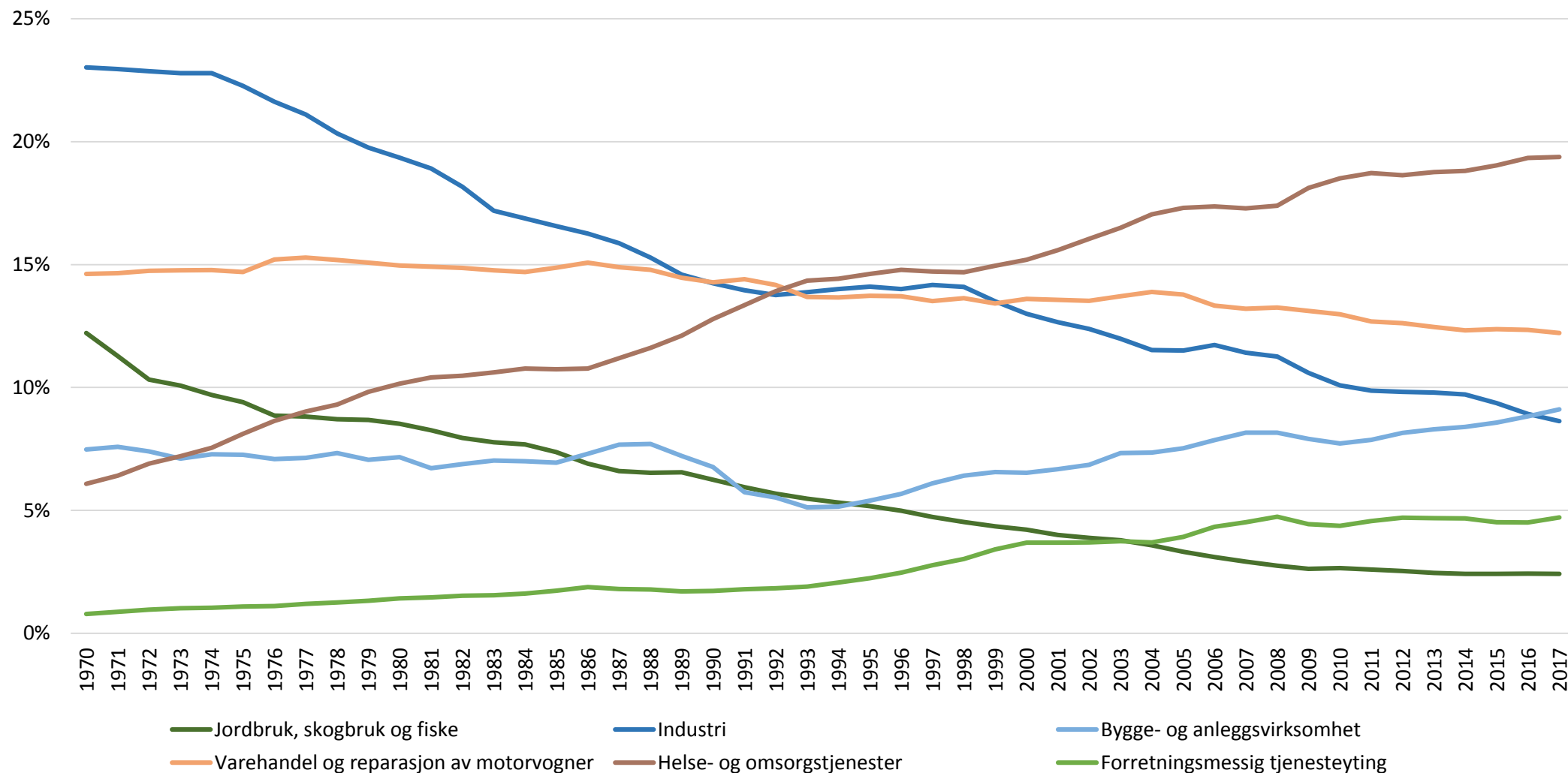

Bildekilde: Colourbox

Store endringer i næringsutvikling

Kompetansebehovsutvalget

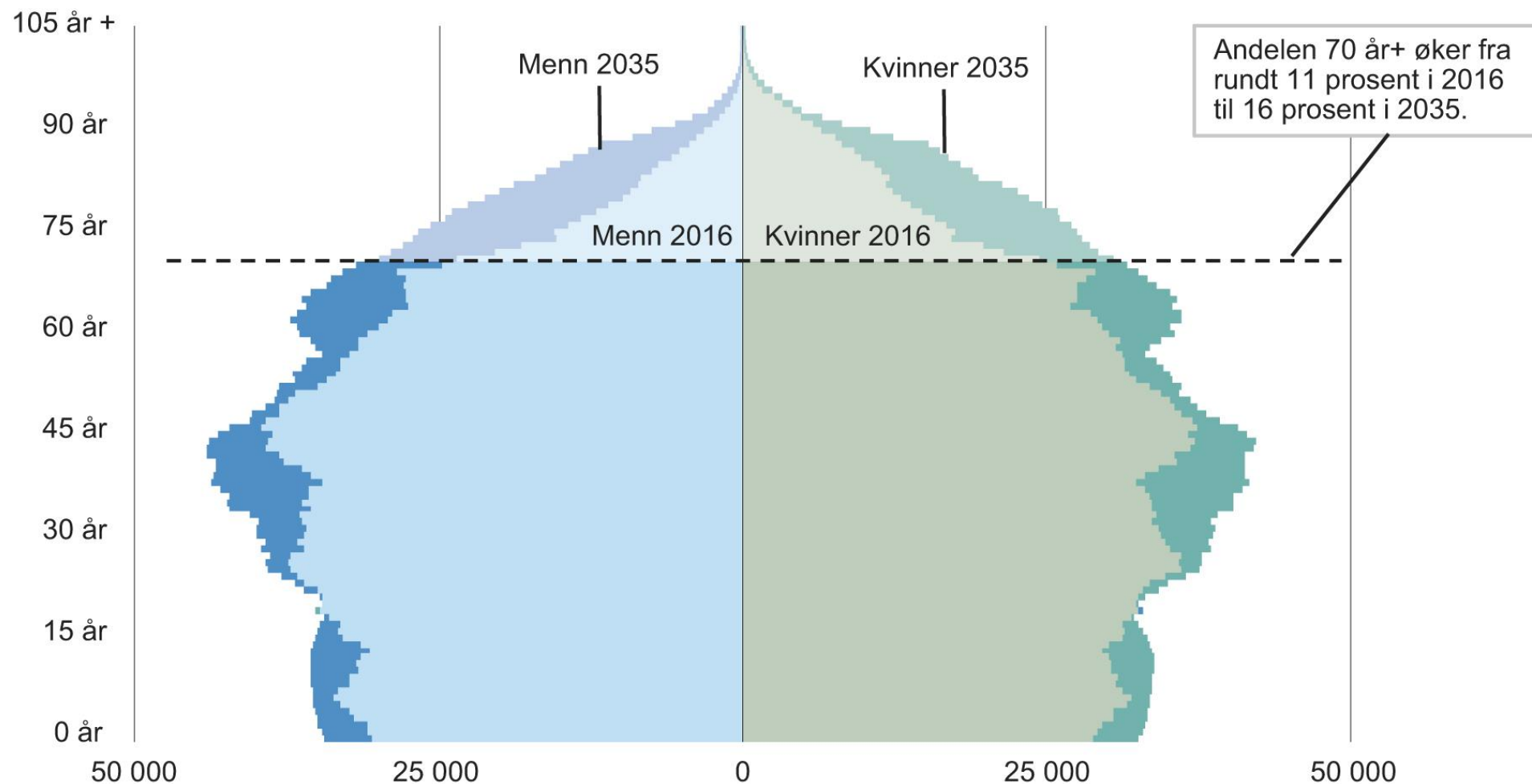
Utvikling i andel sysselsatte i utvalgte næringer. 1970–2017

Kilde: SSB kildetabell 09174

Økende behov innen helse og omsorg

Kompetansebehovsutvalget

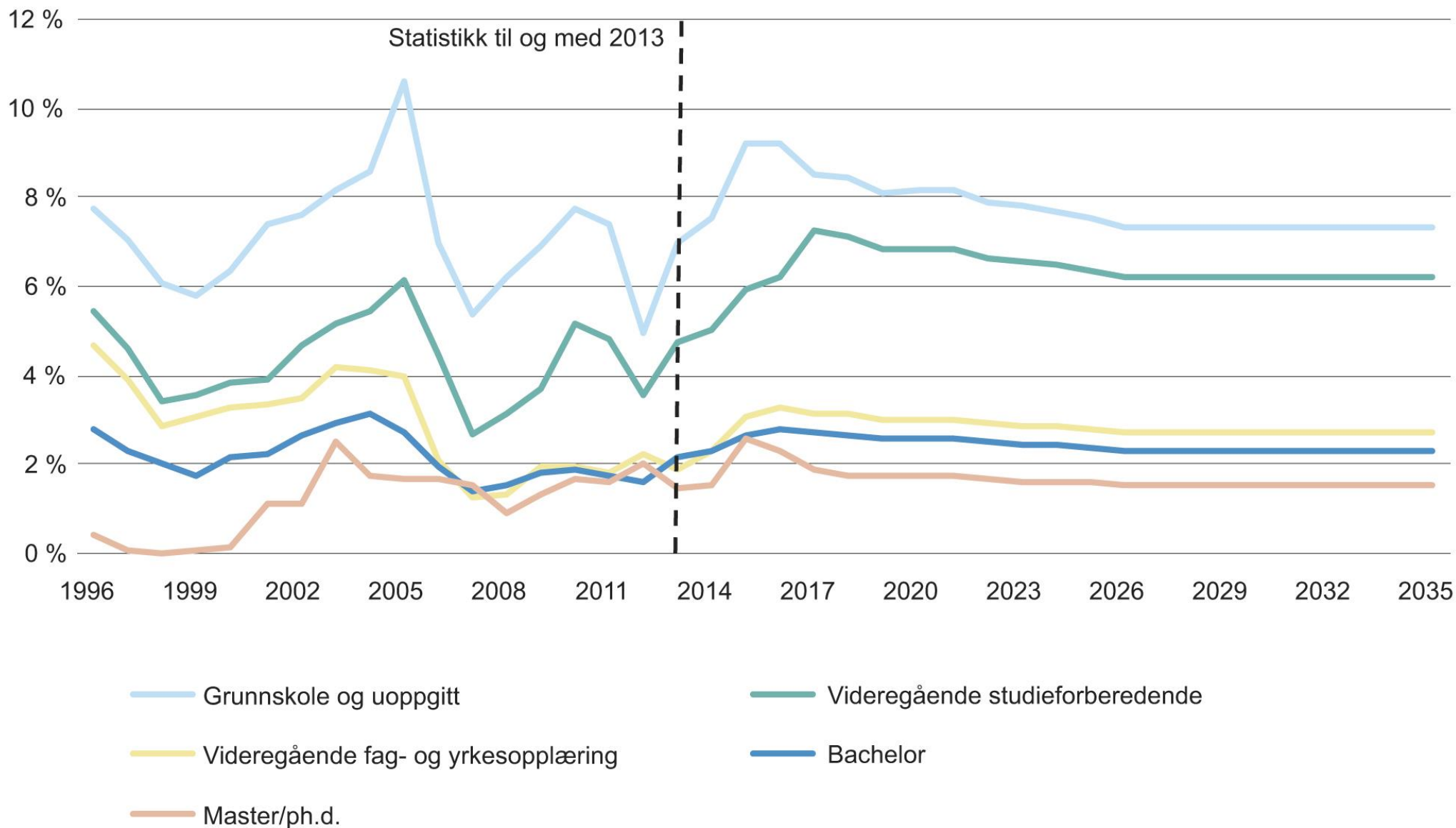
Befolkningens sammensetning etter kjønn og ettårig alder 1. januar 2016 og fremskrevet til 2035

Kilde: SSB kildetabeller 10211 og 11167

Kompetansebehovsutvalget

Utdanning gir mindre risiko for ledighet

Andel arbeidsledige etter utdanning. Statistikk 1996-2013, deretter fremskrivninger frem til 2035

Merknad: Se presise definisjoner på utdanningsgruppene i SSBs rapport. Se også Prosjekt fremtidige kompetansebehov (2015 boks 3) om klassifisering bakover i tid

Kilde: Dapi mfl. (2016) SSBs nyeste fremskrivningsrapport

Digitalisering/automatisering endrer kompetansebehov

Kompetansebehovsutvalget

Bildekilde: Colourbox

Særlig utsatt:

Regnskapsførere,
maskinoperatører,
selgere, butikkansatte,
resepsjonister, forsikrings-
og finansmedarbeidere

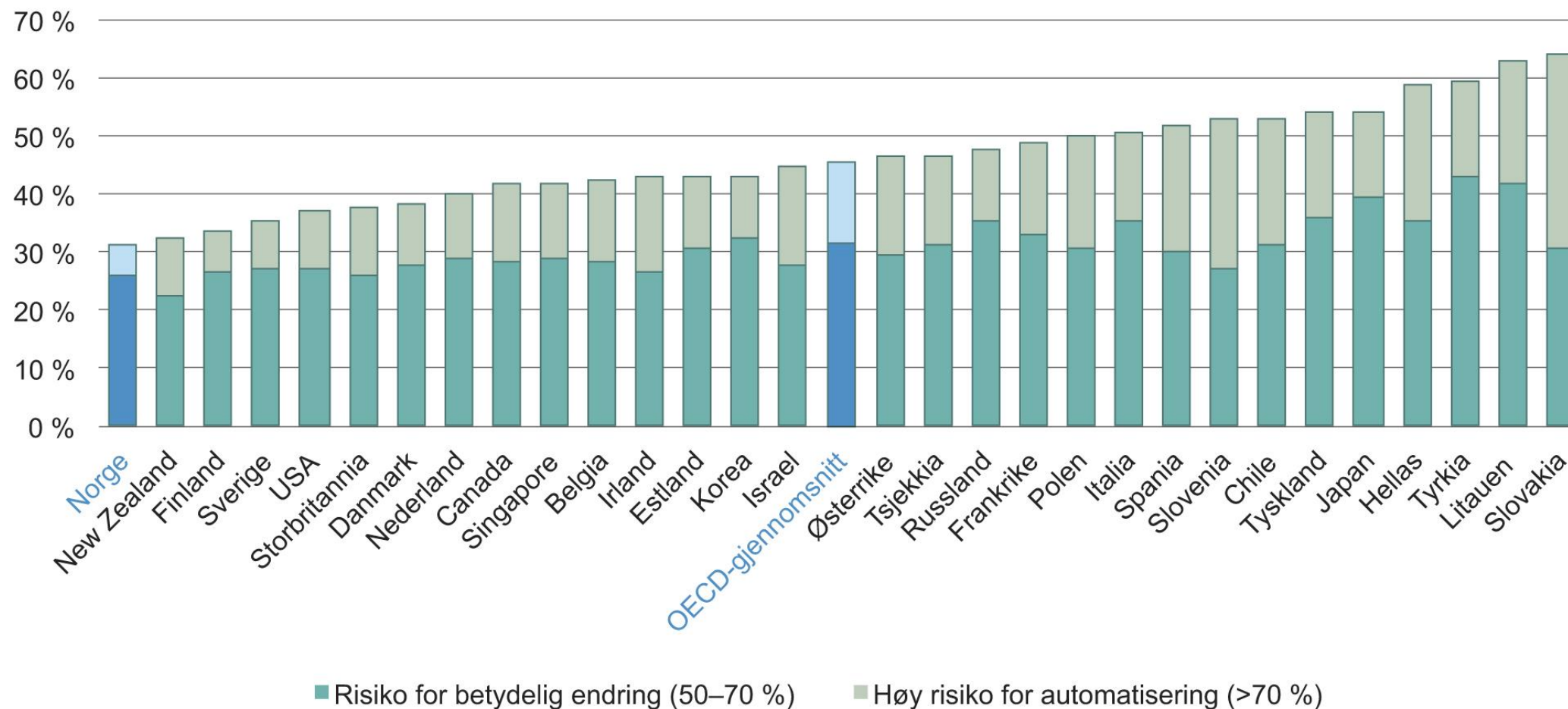
Minst utsatt:

Off. sektor, lærere,
ingeniører, ledere, jobber i
helse og omsorg, geistlige
yrker, fotografer,
miljøvernrådsgiver
(Ekeland mfl. 2015)

Norske jobber mindre utsatt for automatisering

Kompetansebehovsutvalget

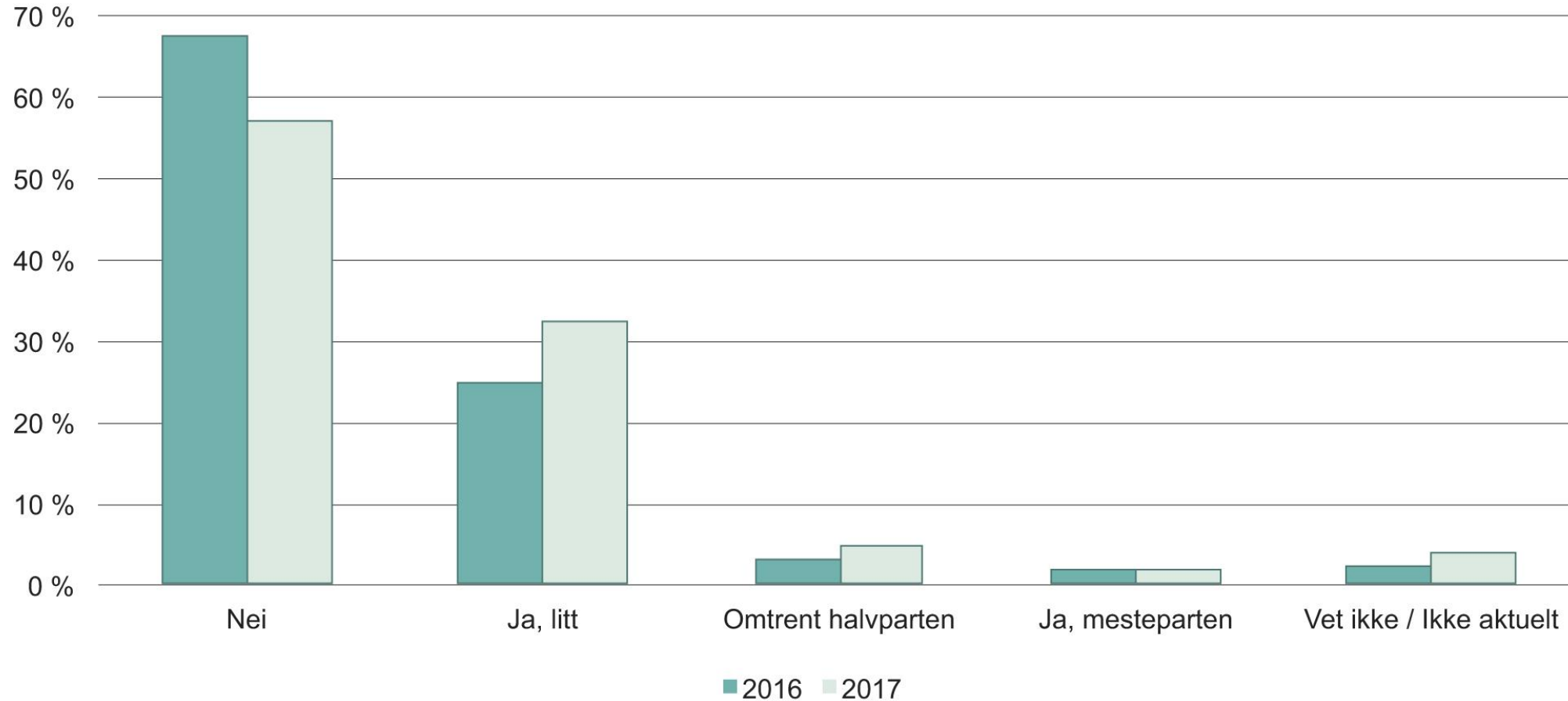

Kilde: Nedelkoska og Quintini (2018).

Økende bekymring for at maskiner / digitale løsninger tar over oppgaver

Kompetansebehovsutvalget

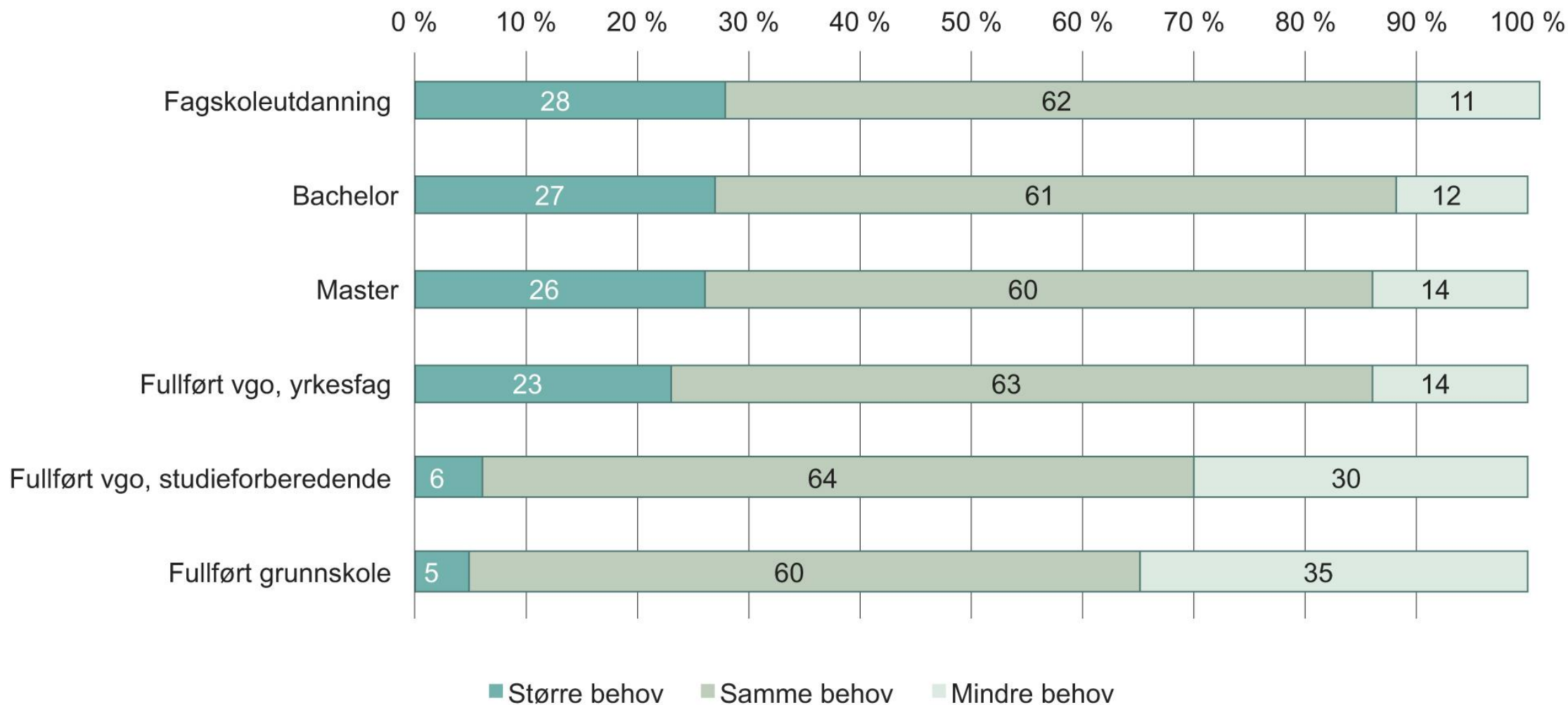
Arbeidstakernes vurdering av om nåværende arbeidsoppgaver kan utføres digitalt eller av en maskin. 2016 og 2017

Kilde: YS' arbeidslivsbarometer (Nygaard mfl. 2016; Steen mfl. 2017).
Tallgrunnlag fra YS.

Digitalisering/automatisering påvirker utdanningsbehovene

Kompetansebehovsutvalget

Endringer i behov blant NHO-bedrifter neste fem år som følge av digitalisering/automatisering, etter utdanningsgrupper

Kilde: NHOs kompetansebarometer, gjennomført av NIFU (Rørstad mfl. 2017)

- Kompetansenivået i Norge er bra, men det bør bli bedre
- Det er betydelige rekrutteringsproblemer for noen yrker
- Arbeidslivet er en sentral læringsarena
- Kompetansebehov er vanskelige å forutse på lang sikt.
- Digitalisering og automatisering endrer kompetansebehovene

Kompetansebehovsutvalget

Takk for oppmerksomheten!

[Kompetansebehovsutvalget.no](https://kompetansebehovsutvalget.no)